T003 A HÀM III 97-Kinh Đại Nhân

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

97. KINH ÑAÏI NHAÂN1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi Caâu-laâu-saáu, ôû Kieám-ma-saét-ñaøm, moät ñoâ aáp cuûa Caâu- laâu2. Baáy giôø, Toân giaû A-nan, moät mình tónh toïa taïi moät nôi vaéng veû, taâm nghó nhö vaày, 'Kyø dieäu thay, phaùp duyeân khôûi naøy! Thaät laø voâ cuøng saâu saéc vaø aùnh saùng cuõng thaät laø voâ cuøng saâu saéc3, nhöng ta quaùn saùt thaáy raát noâng caïn, raát noâng caïn!'4 Roài vaøo luùc xeá, Toân giaû A-nan rôøi choã tónh toïa, qua ñeán choã Phaät, ñaûnh leã chaân Ngaøi, roài ñöùng sang moät beân, baïch raèng: "Baïch Theá Toân, hoâm nay con moät mình tónh toïa taïi moät nôi thanh vaéng, taâm nghó nhö vaày, 'Kyø dieäu thay, duyeân khôûi naøy! Thaät laø voâ cuøïng saâu saéc, nhöng ta quaùn saùt thaáy raát noâng caïn, raát noâng caïn!" Ñöùc Theá Toân baûo: "A-nan, ngöôi chôù nghó raèng 'Duyeân khôûi naøy raát noâng caïn, raát noâng caïn!' Vì sao? Vì duyeân khôûi naøy thaät laø voâ cuøng saâu saéc vaø aùnh saùng cuõng thaät laø voâ cuøng saâu saéc. "Naøy A-nan, ñoái vôùi duyeân khôûi naøy, vì khoâng bieát nhö thaät, thaáy nhö thaät, khoâng giaùc ngoä, khoâng thaáu trieät, neân khieán chuùng sanh aáy dính moùc nhau nhö khung cöûi roái ren, nhö ñaùm uaån-maïn5 moïc chaèêng chòt, taáp naäp huyeân naùo, ñi töø ñôøi naøy ñeán ñôøi kia, töø ñôøi kia ñeán ñôøi naøy, qua roài laïi, laïi roài qua, khoâng theå ra khoûi voøng sanh töû. A-nan, cho neân phaûi bieát duyeân khôûi naøy thaät voâ cuøng saâu saéc vaø aùnh saùng cuõng raát laø saâu saéc. "A-nan, neáu coù ngöôøi hoûi: 'Giaø vaø cheát coù duyeân khoâng?' Neân ñaùp nhö vaày, 'Giaø, cheát coù duyeân'. Neáu coù ngöôøi hoûi: 'Giaø, cheát coù duyeân gì?' Neân ñaùp nhö vaày: 'Duyeân nôi sanh vaäy'. "A-nan, neáu coù ngöôøi hoûi: 'Sanh coù duyeân khoâng?' Thì neân ñaùp raèng: 'Sanh cuõng coù duyeân'. Neáu coù ngöôøi hoûi raèng: 'Sanh coù duyeân gì?' Thì neân ñaùp raèng: "Duyeân nôi höõu vaäy". "A-nan, neáu coù ngöôøi hoûi: 'Höõu coù duyeân khoâng?', thì neân ñaùp raèng 'Höõu cuõng coù

1. Baûn Haùn, quyeån 24. Töông ñöông Paøli: D.15 Mahaø-nidaøna-suttaö. Haùn, bieät dòch, No.1 (13), No.14, DTK.52. 2. Xem caùc kinh soá 10, 175, 177. 3. Minh dieäc thaäm thaâm Paøli: gambhìraøvabhaøso; nhöng, avabhaøso laïi coù theå hieåu laø "daùng veû" neân töø Paøli naøy ñöôïc hieåu laø "veû saâu saéc" (Paøli-Engish Dict. PTS.). 4. Chí thieån chí thieån Paøli: (gambhìraøvabhaøso ca...) me uttaønauttaønako viya khaøyati, ta thaáy (veû saâu xa, xem cht. 3 treân) raát roõ, raát toû roõ. Trong ñoù, uttaønaka coù nghóa "deã daøng (nhö naèm ngöõa)" vaø do ñoù, coù nghóa "coâng khai, minh baïch". Baûn Haùn hieåu theo nghóa cuï theå neân noùi laø "raát noâng caïn". 5. Uaån-maïn thaûo khoâng roõ, Paøli: muójapabbaja, coû muója (moät loaïi saäy, teân khoa hoïc Saccharum munja) va coû pabbaja, chæ chung lau saäy.

duyeân'. Neáu coù ngöôøi hoûi: 'Höõu coù duyeân gì?', thì neân ñaùp raèng: 'Duyeân nôi thuû6 vaäy'. "A-nan, neáu coù ngöôøi hoûi: 'Thuû coù duyeân khoâng?' Thì neân ñaùp raèng 'Thuû cuõng coù duyeân'. Neáu coù ngöôøi hoûi: 'Thuû coù duyeân gì?' Thì neân ñaùp raèng: 'Duyeân nôi aùi vaäy'. "A-nan, ñoù laø duyeân aùi coù thuû; duyeân thuû coù höõu; duyeân höõu coù sanh; duyeân sanh coù giaø vaø cheát, duyeân giaø cheát coù buoàn lo, khoùc loùc, buoàn khoå, aùo naõo; ñeàu duyeân nôi giaø cheát maø coù. Nhö theá laø troïn ñuû toaøn khoái khoå ñau to lôùn. "A-nan, duyeân sanh coù giaø cheát. Ñaây noùi duyeân sanh coù giaø cheát; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân sanh coù giaø cheát. A-nan, neáu khoâng söï sanh, nhö caù vaø loaøi caù, chim vaø loaøi chim, muoãi vaø loaøi muoãi, roàng vaø loaøi roàng, thaàn vaø loaøi thaàn, quyû vaø loaøi quyû, trôøi vaø loaøi trôøi, ngöôøi vaø loaøi ngöôøi; A-nan, caùc loaøi chuùng sanh aáy, chuùng sanh aáy, tuøy theo nhöõng choã aáy, choã aáy; neáu khoâng söï sanh, moãi loaøi vaø moãi loaøi ñeàu khoâng sanh, thì giaû söû taùch rôøi söï sanh, coù giaø cheát khoâng?" "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, cho neân bieát raèng, nhaân cuûa giaø cheát, taäp cuûa giaø cheát, baûn cuûa giaø cheát, duyeân cuûa giaø cheát7, goïi ñoù laø sanh. Vì sao? Vì duyeân nôi sanh neân coù giaø cheát. "A-nan, duyeân höõu coù sanh. Ñaây noùi laø duyeân höõu coù sanh; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân höõu coù sanh. "A-nan, neáu khoâng coù höõu, nhö caù vaø loaøi caù, chim vaø loaøi chim, muoãi vaø loaøi muoãi, roàng vaø loaøi roàng, thaàn vaø loaøi thaàn, quyû vaø loaøi quyû, trôøi vaø loaøi trôøi, ngöôøi vaø loaøi ngöôøi. A-nan, caùc loaøi chuùng sanh aáy, chuùng sanh aáy tuøy theo nhöõng choã aáy, choã aáy; neáu khoâng coù söï höõu, moãi loaøi vaø moãi loaøi ñeàu khoâng coù höõu, thì giaû söû taùch rôøi söï höõu, coù sanh chaêng?" "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa sanh, taäp khôûi cuûa sanh, baûn cuûa sanh, duyeân cuûa sanh, goïi ñoù laø höõu. Vì sao? Vì duyeân höõu neân coù sanh. "A-nan, duyeân thuû coù höõu. Ñaây noùi laø duyeân thuû coù höõu; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân thuû coù höõu. A-nan, neáu khoâng coù thuû, moãi loaøi vaø moãi loaøi ñeàu khoâng coù thuû, thì giaû söû taùch rôøi thuû, seõ coù höõu chaêng? Thi thieát coù höõu chaêng?" "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa höõu, taäp khôûi cuûa höõu, baûn cuûa höõu, duyeân cuûa höõu, goïi ñoù laø thuû. Vì sao? Vì duyeân thuû neân coù höõu. "A-nan, duyeân aùi coù thuû. Ñaây noùi laø duyeân aùi coù thuû; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân aùi coù thuû. A-nan, neáu khoâng coù aùi, moãi loaøi vaø moãi loaøi ñeàu khoâng coù aùi, thì giaû söû taùch rôøi aùi, seõ coù thuû chaêng? Thieát laäp coù thuû chaêng?" "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa thuû, taäp khôûi cuûa thuû, baûn cuûa thuû, duyeân cuûa thuû, goïi ñoù laø aùi. Vì sao? Vì duyeân aùi neân coù thuû. "A-nan, ñoù laø duyeân aùi coù caàu8, duyeân caàu coù lôïi, duyeân lôïi coù phaân, duyeân phaân coù nhieãm duïc, duyeân nhieãm duïc coù tröôùc, duyeân tröôùc coù keo kieät, duyeân keo kieät coù buûn xæn, duyeân buûn xæn coù baûo thuû9.

6. Nguyeân Haùn: thoï 7. Nhaân, taäp, baûn, duyeân Paøli:
hetu, samudayo, nidaønaö, paccayo. Caùc baûn ñeàu cheùp laø (taäp quaùn),
nhöng ñoái chieáu Paøli, neân hieåu laø (taäp khôûi). 8. Duyeân aùi höõu caàu

Paøli: taòhaö paæicca pariyesanaø, duyeân nôùi khaùt aùi maø coù taàm caàu. 9. Lôïi, phaân, nhieãm duïc, tröôùc, xan, gia, thuû Paøli: labho (lôïi loäc), vinicchayo (phaân

“A-nan, vì duyeân baûo thuû neân coù dao gaäy, ñaáu tranh, dua sieåm, löøa gaït, noùi laùo, noùi hai löôõi, khôûi leân voâ löôïng phaùp aùc baát thieän. Nhö vaäy laø troïn ñuû toaøn khoái khoå ñau to lôùn. “A-nan, neáu khoâng coù baûo thuû, taát caû ñeàu khoâng coù baûo thuû, thì giaû söû taùch rôøi baûo thuû seõ coù dao gaäy, ñaáu tranh, dua sieåm, löøa gaït, noùi laùo, noùi hai löôõi, khôûi leân voâ löôïng phaùp aùc baát thieän chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng dao gaäy, ñaáu tranh, dua sieåm, löøa gaït, noùi laùo, noùi hai löôõi, khôûi leân voâ löôïng phaùp aùc baát thieän thì nhaân cuûa chuùng, taäp khôûi cuûa chuùng, baûn cuûa chuùng vaø duyeân cuûa chuùng chính laø baûo thuû vaäy. Vì sao? Vì duyeân baûo thuû neân coù dao gaäy, ñaáu tranh, dua nònh, löøa gaït, noùi laùo, noùi hai löôõi, khôûi leân voâ löôïng phaùp aùc baát thieän. Nhö vaäy laø troïn ñuû toaøn khoái khoå ñau to lôùn. “A-nan, duyeân buûn xæn coù baûo thuû. Ñaây noùi laø duyeân buûn xæn coù baûo thuû; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân buûn xæn coù baûo thuû. A-nan, neáu khoâng coù buûn xæn, taát caû ñeàu khoâng coù buûn xæn thì giaû söû taùch rôøi buûn xæn, coù baûo thuû chaêng? “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa baûo thuû, taäp khôûi cuûa baûo thuû, baûn cuûa baûo thuû, duyeân cuûa baûo thuû, goïi ñoù laø keo kieät vaäy. Vì sao? Vì duyeân keo kieät neân coù baûo thuû. “A-nan, duyeân boûn seûn coù keo kieät. Ñaây noùi laø duyeân boûn seûn coù keo kieät; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân boûn seûn coù keo kieät. A-nan, neáu khoâng coù boûn seûn, taát caû ñeàu khoâng coù boûn seûn thì giaû söû taùch rôøi boûn seûn, coù keo kieät chaêng? “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa keo kieät, taäp khôûi cuûa keo kieät, baûn nguyeân cuûa keo kieät, duyeân cuûa keo kieät, goïi ñoù laø boûn seûn. Vì sao? Vì duyeân boûn seûn neân coù keo kieät. “A-nan, duyeân ñaéùm tröôùc coù boûn seûn. Ñaây noùi laø duyeân ñaéùm tröôùc coù boûn seûn; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân ñaéùm tröôùc coù boûn seûn. A-nan, neáu khoâng coù ñaéùm tröôùc, taát caû ñeàu khoâng coù ñaéùm tröôùc, thì giaû söû taùch rôøi ñaéùm tröôùc, coù boûn seûn chaêng? “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa boûn seûn, taäp khôûi cuûa boûn seûn, baûn nguyeân cuûa boûn seûn, duyeân cuûa boûn seûn, goïi ñoù laø ñaéùm tröôùc. Vì sao? Vì duyeân ñaéùm tröôùc neân coù boûn seûn. “A-nan, duyeân duïc coù ñaéùm tröôùc. Ñaây noùi laø duyeân duïc coù ñaéùm tröôùc; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân duïc coù ñaéùm tröôùc. A-nan, neáu khoâng coù duïc, taát caû ñeàu khoâng coù duïc thì giaû söû taùch rôøi duïc, coù ñaéùm tröôùc chaêng? “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa ñaéùm tröôùc, taäp khôûi cuûa ñaéùm tröôùc, baûn cuûa ñaéùm tröôùc, duyeân cuûa ñaéùm tröôùc, goïi ñoù laø duïc. Vì sao? Vì duyeân duïc neân coù ñaéùm tröôùc. “A-nan, duyeân phaân bieät coù nhieãm duïc. Ñaây noùi laø duyeân phaân bieät coù nhieãm duïc; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân phaân bieät coù nhieãm duïc. A-nan, neáu khoâng coù phaân bieät, taát caû ñeàu khoâng coù phaân bieät thì giaû söû taùch

rôøi phaân bieät, coù nhieãm duïc chaêng? “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa nhieãm duïc, taäp khôûi cuûa nhieãm duïc, baûn nguyeân

bieät), chandaraøgo (duïc tham), ajjhosaønaö (baùm chaët), pariggaho (oâm giöõ chaët), macchariyaö (keo laån), aørakkho (baûo thuû).

cuûa nhieãm duïc, goïi ñoù laø phaàn. Vì sao? Vì duyeân phaàn neân coù nhieãm duïc vaäy. “A-nan, duyeân lôïi coù phaân bieät. Ñaây noùi laø duyeân lôïi coù phaân bieät; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân lôïi coù phaân bieät. A-nan, neáu khoâng coù lôïi, taát caû ñeàu khoâng coù lôïi thì giaû söû taùch rôøi lôïi, coù phaân bieät chaêng? “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa phaân bieät, taäp khôûi cuûa phaân bieät, baûn cuûa phaân bieät, duyeân cuûa phaân bieät goïi ñoù laø lôïi. Vì sao? Vì duyeân lôïi neân coù phaân bieät. “A-nan, duyeân caàu coù lôïi. Ñaây noùi laø duyeân caàu coù lôïi; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân caàu coù lôïi. A-nan, neáu khoâng coù caàu, taát caû ñeàu khoâng coù caàu, thì giaû söû taùch rôøi caàu, coù lôïi chaêng? “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, nhaân cuûa lôïi, taäp khôûi cuûa lôïi, baûn cuûa lôïi, duyeân cuûa lôïi, goïi ñoù laø caàu. Vì sao? Vì duyeân caàu cho neân coù lôïi. “A-nan, duyeân aùi coù caàu. Ñaây noùi laø duyeân aùi coù caàu; neân bieát, ñieàu ñöôïc noùi laø duyeân aùi coù caàu. “A-nan, neáu khoâng coù aùi, taát caû ñeàu khoâng coù aùi, thì giaû söû taùch rôøi aùi, coù caàu chaêng? “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa caàu, taäp khôûi cuûa caàu, baûn cuûa caàu, duyeân cuûa caàu, goïi ñoù laø aùi. Vì sao? Vì duyeân aùi neân coù caàu. “A-nan, duïc aùi vaø höõu aùi, hai phaùp naøy nhaân thoï10, duyeân thoï ñöa ñeán. “A-nan, neáu coù ngöôøi hoûi ‘Thoï coù duyeân khoâng?’ thì neân ñaùp raèng ‘Thoï cuõng coù duyeân’. Neáu coù ngöôøi hoûi ‘Thoï coù duyeân gì?’ thì neân ñaùp raèng ‘Thoï duyeân vôùi xuùc’11 neân bieát raèng: duyeân xuùc coù thoï. “A-nan, neáu khoâng coù nhaõn xuùc, taát caû ñeàu khoâng coù nhaõn xuùc thì giaû söû taùch rôøi nhaõn xuùc seõ coù duyeân nhaõn xuùc maø sanh ra laïc thoï, khoå thoï, baát khoå baát laïc thoï chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, neáu khoâng coù nhó, tyû, thieät, thaân, yù xuùc, taát caû ñeàu khoâng coù yù xuùc, thì giaû söû taùch rôøi yù xuùc seõ coù duyeân yù xuùc maø sanh ra laïc thoï, khoå thoï, baát khoå baát laïc thoï chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa thoï, taäp khôûi cuûa thoï, baûn cuûa thoï, duyeân cuûa thoï, goïi ñoù laø xuùc. Vì sao? Vì duyeân xuùc neân coù thoï vaäy. “A-nan, neáu coù ngöôøi hoûi ‘Xuùc coù duyeân khoâng?’ thì neân ñaùp raèng ‘Xuùc coù duyeân’. Neáu coù ngöôøi hoûi ‘Xuùc coù duyeân gì?’ thì neân ñaùp raèng ‘Duyeân danh saéc’. Neân bieát raèng duyeân danh saéc coù xuùc. “A-nan, sôû haønh, sôû duyeân12 coù danh thaân13. Rôøi haønh naøy, ly duyeân naøy thì coù höõu ñoái xuùc14 chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”.

10.

Nguyeân Haùn: giaùc

11.

Caùnh laïc

12.

Sôû haønh, sôû duyeân Haønh töôùng hay hình thaùi hoaït ñoäng, vaø ñoái töôïng hoaït ñoäng. Xem cht.

döôùi.

13.

Paøli: aøkaørehi yehi liígehi yehi... Naømakaøyassa paóóatti hoti, bôûi nhöõng hình thaùi, nhöõng töôùng maïo... maø coù khaùi nieäm veà danh thaân.

14.

Höõu ñoái caùnh laïc xuùc chaïm coù ñoái ngaïi, söï xuùc chaïm gaây phaûn öùng treân caùc giaùc quan.

Xem Caâu-xaù 10 (Ch.iii, tuïng 30). No.1 (13): taâm xuùc. Paøli: paæògha-samphassa.

“A-nan, sôû haønh, sôû duyeân coù saéc thaân. Rôøi haønh naøy, ly duyeân naøy thì coù taêng ngöõ xuùc chaêng?15” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “Giaû söû rôøi danh thaân vaø saéc thaân thì seõ coù xuùc, thi thieát xuùc chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa xuùc, taäp khôûi cuûa xuùc, baûn cuûa xuùc, duyeân cuûa xuùc, goïi ñoù laø danh saéc. Vì sao? Vì duyeân danh saéc neân coù xuùc. “A-nan, neáu coù ngöôøi hoûi ‘Danh saéc coù duyeân chaêng?’ thì neân ñaùp raèng ‘Danh saéc coù duyeân’. Neáu coù ngöôøi hoûi ‘Danh saéc coù duyeân gì?’ thì neân ñaùp raèng ‘Duyeân thöùc’. Neân bieát raèng duyeân thöùc coù danh saéc. “A-nan, neáu thöùc khoâng vaøo thai meï maø chæ coù danh saéc, thì coù thaønh thaân naøy chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, neáu thöùc môùi vaøo thai, lieàn ra töùc khaéc thì danh saéc hôïp vôùi tinh chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, neáu thöùc cuûa treû nhoû, con trai hay con gaùi, bò ñoaïn hoaïi khoâng coøn, thì danh saéc taêng tröôûng daàn ñöôïc chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa danh saéc, taäp khôûi cuûa danh saéc, baûn cuûa danh saéc, duyeân cuûa danh saéc, goïi ñoù laø thöùc. Vì sao? Vì duyeân thöùc neân coù danh saéc. “A-nan, neáu coù ngöôøi hoûi ‘Thöùc coù duyeân chaêng?’ thì neân ñaùp raèng ‘Thöùc coù duyeân’. Neáu coù ngöôøi hoûi ‘Thöùc coù duyeân gì?’ thì neân ñaùp raèng ‘Duyeân danh saéc’. Neân bieát raèng duyeân danh saéc coù thöùc. “A-nan, neáu thöùc khoâng coù danh saéc, neáu thöùc khoâng an laäp, khoâng döïa vaøo danh saéc thì thöùc coù sanh, coù giaø, coù beänh, coù cheát chaêng? Coù khoå chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân bieát raèng nhaân cuûa thöùc, taäp khôûi cuûa thöùc, baûn cuûa thöùc, duyeân cuûa thöùc, goïi ñoù laø danh saéc. Vì sao? Vì duyeân danh saéc neân coù thöùc. “A-nan, ñoù laø duyeân danh saéc coù thöùc; duyeân thöùc cuõng coù danh saéc; do ñoù coù taêng ngöõ, do taêng ngöõ coù truyeàn thuyeát, do truyeàn thuyeát maø coù theå thi thieát laø coù, nghóa laø thöùc vaø danh saéc cuøng ñi ñoâi vaäy16. “A-nan, theá naøo laø coù moät loaïi kieán chaáp coù thaàn ngaõ?17” Toân giaû A-nan baïch Ñöùc Theá Toân: “Theá Toân laø Phaùp baûn, Theá Toân laø Phaùp chuû, phaùp do Theá Toân, cuùi xin Theá Toân noùi ñieàu ñoù. Con nay nghe xong, ñöôïc bieát yù nghóa moät caùch roäng raõi”.

15. Taêng ngöõ xuùc taùc ñoäng cuûa ngoân töø treân nhaän thöùc.
Cuõng goïi laø danh muïc xuùc. No.1(13): thaân xuùc. Paøli: adhivacana-samphassa. 16. Tham chieáu Paøli: ettaøvataø...jaøyetha vaø... cavetha vaø upapajjetha vaø ettaøvataø adhivacanapatho ettaøvataø niruttipatho ettaøvataø paóóattipatho...ettaøvataø vattaö vattati itthattaö paóóaøpanaøya yadidam naømaruøpaö saha vióóaòena aóóamqaóóapaccayataø pavattati; trong giôùi haïn coù theå sanh, coù theå cheát, coù theå taùi sanh; trong giôùi haïn aáy coù con ñöôøng danh ngoân, con ñöôøng truyeàn thuyeát, con ñöôøng khaùi nieäm; trong giôùi haïn aáy laø söï löu chuyeån töø traïng thaùi naøy sang traïng thaùi khaùc, töùc laø danh saéc cuøng vôùi thöùc hoã töông laøm duyeân cho nhau... 17. Nhaát kieán höõu thaàn Paøli:
kittaøvataø... attaønaö samanupassamaøno samanupassati, cho ñeán möùc naøo quan nieäm veà töï ngaõ ñöôïc quan nieäm?

Phaät noùi: “A-nan, haõy laéng nghe kyõ. Haõy kheùo tö nieäm kyõ. Ta seõ phaân bieät cho thaày nghe yù nghóa moäït caùch roäng raõi”. Toân giaû A-nan vaâng lôøi daïy, laéng nghe. Phaät noùi: “A-nan, Hoaëc coù kieán chaáp thoï laø ngaõ18. Hoaëc laïi coù kieán chaáp khoâng cho raèng thoï laø ngaõ, nhöng thaàn ngaõ coù caûm thoï, maø tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï. Hoaëc laïi coù kieán chaáp khoâng cho raèng thoï laø ngaõ vaø cuõng khoâng cho raèng ngaõ coù caûm thoï, vì tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï, maø chæ cho raèng ngaõ khoâng caûm thoï gì caû. “A-nan, Neáu coù ngöôøi cho raèng ‘thoï laø thaàn ngaõ’, thì neân hoûi ngöôøi aáy raèng ‘OÂng coù ba caûm thoï, laïc thoï, khoå thoï vaø khoâng khoå khoâng laïc thoï; trong ba caûm thoï naøy, oâng cho thoï naøo laø ngaõ?’ A-nan, neân noùi tieáp vôùi ngöôøi aáy ‘Neáu luùc coù caûm thoï veà laïc thoï, thì ngay luùc aáy hai caûm thoï kia, khoå thoï vaø khoâng khoå khoâng laïc thoï, dieät maát. Luùc aáy chæ coù caûm thoï veà laïc thoï, nhöng laïc thoï laø phaùp voâ thöôøng, khoå, hoaïi dieät’. Neáu khi laïc thoï dieät roài thì ngöôøi aáy haù khoâng nghó raèng ‘Chaúng phaûi laø ngaõ dieät chaêng?’ A-nan, neáu chæ coù caûm thoï veà khoå thoï, thì luùc aáy hai caûm thoï kia, laïc thoï vaø khoâng khoå khoâng laïc thoï, dieät maát. Ngöôøi aáy luùc ñoù chæ coù caûm thoïï veà khoå thoï, nhöng khoå thoï laø phaùp voâ thöôøng, khoå, hoaïi dieät. Neáu khoå thoï ñaõ dieät thì ngöôøi aáy haù khoâng nghó raèng ‘Chaúng phaûi laø ngaõ dieät chaêng?’ A-nan, neáu chæ coù caûm thoï veà baát khoå baát laïc thoï thì luùc aáy caû hai caûm thoï kia, laïc thoï vaø khoå thoï, dieät maát. Ngöôøi aáy luùc ñoù chæ coù caûm giaùc veà khoâng khoå khoâng laïc thoï, nhöng khoâng khoå khoâng laïc thoï laø phaùp voâ thöôøng, khoå, hoaïi dieät. Neáu khoâng khoå khoâng laïc thoï ñaõ dieät thì ngöôøi aáy haù khoâng nghó raèng ‘Chaúng phaûi laø ngaõ dieät chaêng?’ A-nan, thoï laø phaùp voâ thöôøng nhö vaäy, chæ xen laãn khoå, laïc thì laïi coøn chaáp raèng thoï laø ngaõ chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, thoï voâ thöôøng nhö vaäy, chæ xen laãn khoå, laïc thì khoâng neân chaáp raèng thoï laø ngaõ. “A-nan, neáu laïi coù moät loaïi kieán chaáp khoâng cho raèng thoï laø ngaõ, nhöng ngaõ coù caûm thoï vì tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï, thì neân noùi vôùi ngöôøi aáy ‘Neáu oâng khoâng coù thoï, thì thoï khoâng theå coù, khoâng theå noùi raèng caùi naøy laø sôû höõu cuûa toâi’. A-nan, ngöôøi kia coøn chaáp nhö vaäy

‘Thoï khoâng phaûi laø ngaõ, nhöng ngaõ coù caûm thoï, vì tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï’ nöõa chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân ngöôøi kia khoâng neân chaáp nhö vaày ‘Thoï khoâng phaûi laø ngaõ, nhöng ngaõ coù caûm thoï, vì tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï’. “A-nan, neáu laïi coù moät loaïi kieán chaáp khoâng cho raèng thoï laø ngaõ, cuõng khoâng cho raèng ngaõ coù caûm thoï, vì tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï, maø chæ chaáp raèng ngaõ khoâng caûm thoï gì caû, thì neân noùi vôùi ngöôøi aáy ‘Neáu oâng khoâng coù caûm thoï, hoaøn toaøn khoâng coù caûm thoï, nhöng neáu ngaõ ôû ngoaøi caûm thoï thì khoâng theå noùi ngaõ thanh tònh’. A- nan, ngöôøi kia coøn chaáp ‘Thoï khoâng phaûi laø ngaõ, cuõng khoâng chaáp ngaõ coù caûm thoï, tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï, maø chæ chaáp ngaõ hoaøn toaøn khoâng coù caûm thoï’ nöõa chaêng?” “Baïch Theá Toân, khoâng”. “A-nan, cho neân ngöôøi kia khoâng neân chaáp nhö vaày ‘Thoï khoâng phaûi laø ngaõ, cuõng

18. Giaùc thò thaàn Paøli: vedanaø me attaø, caûm thoï laø töï ngaõ cuûa toâi.

khoâng chaáp ngaõ coù caûm thoï, tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï, maø chæ chaáp ngaõ hoaøn toaøn khoâng coù caûm thoï’. Ñoù goïi laø moät loaïi kieán chaáp coù ngaõ. “A-nan, theá naøo laø coù loaïi kieán chaáp khoâng cho raèng coù ngaõ?” Toân giaû A-nan baïch Ñöùc Theá Toân: “Theá Toân laø Phaùp baûn, Theá Toân laø Phaùp chuû, phaùp do Theá Toân. Cuùi xin Theá Toân noùi ñieàu ñoù. Con nay nghe roài ñöôïc bieát yù nghóa roäng raõi”. Phaät baûo: “A-nan, Haõy laéng nghe kyõ. Haõy kheùo tö nieäm kyõ. Ta seõ phaân bieät cho thaày nghe yù nghóa moät caùch roäng raõi”. Toân giaû A-nan vaâng lôøi daïy, laéng nghe. Phaät noùi: “A-nan, neáu coù ngöôøi khoâng cho raèng ‘Thoï laø ngaõ, cuõng khoâng cho raèng ngaõ coù caûm thoï, vì tính caùch cuûa ngaõ laø khaû naêng caûm thoï vaø cuõng khoâng cho raèng ngaõ hoaøn toaøn khoâng coù caûm thoï’. Ngöôøi aáy do khoâng chaáp nhö vaäy neân khoâng coøn thoï sanh ôû theá gian naøy. Ngöôøi aáy do khoâng coøn thoï sanh neân khoâng coøn phieàn luïy. Do khoâng phieàn luïy maø Baùt-nieát-baøn, bieát moät caùch nhö thaät raèng ‘Söï sanh ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ vöõng, ñieàu caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sanh nöõa’. “A-nan, ñoù goïi laø taêng ngöõ, do taêng ngöõ coù truyeàn thuyeát, do truyeàn thuyeát maø thi thieát laø coù. Bieát nhö vaäy thì khoâng coøn gì ñeå chaáp thuû. “A-nan, neáu Tyø-kheo chaùnh giaûi thoaùt nhö vaäy thì khoâng coù kieán chaáp raèng Nhö Lai coøn hay Nhö Lai khoâng coøn sau khi cheát19; chaáp Nhö Lai vöøa coøn, vöøa khoâng coøn; Nhö Lai khoâng phaûi coøn hay khoâng coøn. Ñoù goïi laø coù moät loaïi khoâng thaáy coù ngaõ. “A-nan, Theá naøo laø coù moät quan nieäm coù thaàn ngaõ ñöôïc chuû tröông? Toân giaû A-nan baïch Phaät raèng: “Theá Toân laø Phaùp baûn, Theá Toân laø Phaùp chuû, phaùp do Theá Toân. Cuùi xin Theá Toân noùi ñieàu ñoù. Con nay nghe roài bieát yù nghóa roäng raõi”. Phaät baûo: “A-nan, haõy laéng nghe kyõ. Haõy kheùo tö nieäm kyõ. Ta seõ phaân bieät cho thaày nghe yù nghóa moät caùch roäng raõi”. Toân giaû A-nan vaâng lôøi, laéng nghe. Phaät noùi: “Hoaëc trong moät giôùi haïn saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông; hoaëc trong moät giôùi haïn khoâng phaûi saéc nhoû

heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, nhöng trong moät giôùi haïn saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông; hoaëc trong moät giôùi haïn khoâng phaûi saéc nhoû heïp, cuõng khoâng phaûi saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, nhöng vôùi giôùi haïn voâ saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông; hoaëc khoâng phaûi trong giôùi haïn saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, cuõng khoâng phaûi saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, cuõng khoâng phaûi voâ saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, nhöng trong giôùi haïn voâ saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. “A-nan, neáu coù tröôøng hôïp caên cöù vaøo giôùi haïn saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông thì ngöôøi aáy trong hieän taïi vôùi saéc nhoû heïp naøy maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, vaø ñoái vôùi khi thaân hoaïi maïng chung cuõng noùi noù nhö vaäy, cuõng thaáy noù nhö vaäy.

19. Nhö Lai chung baát chung.

Neáu khi ngaõ taùch ngoaøi saéc nhoû heïp naøy, ngöôøi aáy cuõng suy nieäm nhö vaäy, tö duy noù nhö vaäy, nhö vaäy. A-nan, nhö theá laø coù tröôøng hôïp caên cöù vaøo saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Nhö vaäy, coù tröôøng hôïp caên cöù vaøo saéc nhoû heïp maø kieán chaáp veà ngaõ bò chaáp tröôùc. “A-nan, neáu coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, nhöng caên cöù vaøo voâ löôïng saéc maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, thì ngöôøi aáy trong hieän taïi vôùi voâ löôïng saéc naøy maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, vaø ñoái vôùi khi thaân hoaïi maïng chung cuõng noùi noù nhö vaäy, cuõng thaáy noù nhö vaäy. Neáu khi ngaõ taùch khoûi voâ löôïng saéc, ngöôøi aáy cuõng suy nieäm nhö vaäy, tö duy noù nhö vaäy, nhö vaäy. A-nan, nhö theá, coù tröôøng hôïp caên cöù vaøo voâ löôïng saéc maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Nhö vaäy, vôùi voâ löôïng saéc maø kieán chaáp veà ngaõ bò chaáp tröôùc. “A-nan, neáu coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo saéc nhoû heïp, cuõng khoâng caên cöù vaøo saéc voâ löôïng, nhöng caên cöù vaøo voâ saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, thì ngöôøi aáy, trong hieän taïi, caên cöù vaøo voâ saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, khi thaân hoaïi maïng chung cuõng noùi noù nhö vaäy, cuõng thaáy noù nhö vaäy. Neáu khi ngaõ rôøi khoûi voâ saéc nhoû heïp, ngöôøi aáy suy nieäm nhö vaäy, tö duy noù nhö vaäy, nhö vaäy. A-nan, nhö theá coù tröôøng hôïp caên cöù vaøo voâ saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Nhö vaäy vôùi voâ saéc nhoû heïp maø kieán chaáp ngaõ bò chaáp tröôùc. “A-nan, neáu coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo saéc nhoû heïp, cuõng khoâng caên cöù saéc voâ löôïng, cuõng khoâng caên cöù voâ saéc nhoû heïp, nhöng caên cöù vaøo voâ saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, thì ngöôøi aáy trong hieän taïi, vôùi voâ löôïng voâ saéc maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, khi thaân hoaïi maïng chung cuõng noùi noù nhö vaäy, cuõng thaáy noù nhö vaäy. Neáu khi ngaõ rôøi khoûi voâ löôïng voâ saéc, ngöôøi aáy suy nieäm nhö vaäy, tö duy noù nhö vaäy, nhö vaäy. A-nan, nhö theá coù tröôøng hôïp caên cöù vaøo voâ löôïng voâ saéc maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Nhö vaäy, vôùi voâ löôïng voâ saéc maø kieán chaáp ngaõ bò chaáp tröôùc. “A-nan, nhö vaäy laø coù moät loaïi

quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. “A-nan, theá naøo laø coù moät loaïi quan nieäm voâ ngaõ ñöôïc chuû tröông? Toân giaû A-nan baïch Ñöùc Theá Toân: “Theá Toân laø Phaùp baûn, Theá Toân laø Phaùp chuû, Phaùp do Theá Toân. Cuùi mong Theá Toân noùi ñieàu ñoù. Con nay nghe roài ñöôïc bieát yù nghóa roäng raõi”. Phaät baûo: “A-nan, haõy laéng nghe kyõ. Haõy kheùo tö nieäm kyõ. Ta seõ phaân bieät cho thaày nghe yù nghóa moät caùch roäng raõi”. Toân giaû A-nan vaâng lôøi daïy, laéng nghe. Phaät noùi: “A-nan, hoaëc coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, cuõng khoâng caên cöù vaøo saéc voâ löôïng, cuõng khoâng caên cöù vaøo voâ saéc nhoû heïp vaø cuõng khoâng caên cöù vaøo voâ saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. “A-nan, neáu coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, thì ngöôøi aáy trong hieän taïi khoâng caên cöù vaøo saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, khi thaân hoaïi maïng chung cuõng khoâng noùi noù nhö vaäy, cuõng khoâng thaáy noù nhö vaäy. Neáu khi ngaõ rôøi khoûi saéc nhoû heïp, ngöôøi aáy khoâng suy nieäm nhö vaäy, cuõng khoâng tö duy noù nhö vaäy, nhö vaäy. A-nan, nhö theá, coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Nhö vaäy, vôùi khoâng saéc nhoû heïp maø khoâng kieán chaáp ngaõ

bò chaáp tröôùc. “A-nan, neáu coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, thì ngöôøi aáy, trong hieän taïi khoâng caên cöù vaøo saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, khi thaân hoaïi maïng chung cuõng khoâng noùi noù nhö vaäy, cuõng khoâng thaáy noù nhö vaäy. Neáu khi ngaõ rôøi saéc voâ löôïng, ngöôøi aáy khoâng suy nieäm nhö vaäy, cuõng khoâng tö duy noù nhö vaäy, nhö vaäy. A-nan, nhö theá coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Nhö vaäy, vôùi khoâng saéc voâ löôïng maø khoâng kieán chaáp ngaõ bò chaáp tröôùc. “A-nan, neáu coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo voâ saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, thì ngöôøi aáy, trong hieän taïi khoâng caên cöù vaøo voâ saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, khi thaân hoaïi maïng chung cuõng khoâng noùi noù nhö vaäy, cuõng khoâng thaáy noù nhö vaäy. Neáu khi ngaõ rôøi khoûi voâ saéc nhoû heïp, ngöôøi aáy khoâng suy nieäm nhö vaäy, cuõng khoâng tö duy noù nhö vaäy, nhö vaäy. A-nan, nhö theá coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo voâ saéc nhoû heïp maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Nhö vaäy, vôùi khoâng voâ saéc nhoû heïp maø khoâng kieán chaáp ngaõ bò chaáp tröôùc. “A-nan, neáu coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo voâ saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông, thì ngöôøi aáy, trong hieän taïi, khoâng caên cöù vaøo voâ saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Khi thaân hoaïi maïng chung cuõng khoâng noùi noù nhö vaäy, cuõng khoâng thaáy noù nhö vaäy. Neáu khi ngaõ rôøi khoûi voâ saéc voâ löôïng, ngöôøi aáy khoâng suy nieäm nhö vaäy, cuõng khoâng tö duy noù nhö vaäy, nhö vaäy. A-nan, nhö theá coù tröôøng hôïp khoâng caên cöù vaøo voâ saéc voâ löôïng maø quan nieäm ngaõ ñöôïc chuû tröông. Nhö vaäy, vôùi voâ saéc voâ löôïng maø khoâng kieán chaáp ngaõ bò chaáp tröôùc. “A-nan, ñoù goïi laø

coù moät loaïi quan nieäm voâ ngaõ ñöôïc chuû tröông. “Laïi nöõa, naøy A-nan, coù baûy truù xöù cuûa thöùc20 vaø hai xöù 21.Theá naøo laø baûy truù xöù cuûa thöùc? Chuùng sanh höõu saéc22 vôùi caùc chuûng loaïi thaân khaùc nhau, caùc chuûng loaïi töôùng khaùc nhau, aáy laø loaøi ngöôøi vaø loaøi trôøi coõi Duïc. Ñoù laø truù xöù thöù nhaát cuûa thöùc. “Laïi nöõa, naøy A-nan, chuùng sanh höõu saéc vôùi caùc chuûng loaïi thaân khaùc nhau, nhöng chæ coù moät loaïi töôûng, aáy laø Phaïm thieân sô sanh khoâng yeåu thoï23. Goïi ñoù laø truï xöù thöù hai cuûa thöùc. “Laïi nöõa, naøy A-nan, chuùng sanh höõu saéc vôùi moät loaïi thaân nhöng nhieàu chuûng loaïi töôûng, aáy laø Hoaûng duïc thieân24. Goïi ñoù laø truï xöù thöù ba cuûa thöùc. “Laïi nöõa, naøy A-nan, chuùng sanh höõu saéc vôùi moät thaân, vôùi moät loaïi töôûng, aáy laø Bieán tònh thieân. Goïi ñoù laø truï xöù thöù tö cuûa thöùc. “Laïi nöõa, naøy A-nan, chuùng sanh voâ saéc, vöôït qua taát caû saéc töôûng, dieät tröø höõu ñoái töôûng, khoâng tö duy caùc loaïi töôûng, vaøo voâ löôïng khoâng xöù, thaønh töïu an truï voâ löôïng khoâng xöù, aáy laø Voâ löôïng khoâng xöù thieân. Goïi ñoù laø truï xöù thöù naêm cuûa thöùc. “Laïi nöõa, naøy A-nan, chuùng sanh voâ saéc, vöôït qua taát caû voâ löôïng khoâng xöù, vaøo voâ löôïng thöùc xöù, thaønh töïu an truï voâ löôïng thöùc xöù, aáy laø Voâ löôïng thöùc xöù thieân. Goïi ñoù laø truï xöù thöù saùu cuûa thöùc. “Laïi nöõa, naøy A-nan, chuùng sanh voâ saéc, vöôït qua taát caû voâ löôïng thöùc töôûng, vaøo

20.

Thaát thöùc truï Paøli: satta vióóaøòaææhitiya.

21.

Nhò xöù N.1 (13): nhò nhaäp xöù. Paøli: dve aøyatanaøni.

22.

Höõu saéc “vì coù saéc uaån” (Taäp dò 17. No.1536, Ñaïi 26, trang 437c.

23.

Taäp Dò 17 (ñd): Phaïm chuùng thieân vaøo thôøi saùng theá.

24.

Hoaûng duïc thieân, töùc Quang aâm thieân hay Duïc quang thieân.
Paøli:AØbhassaraø.

Voâ sôû höõu xöù, thaønh töïu an truï Voâ sôû höõu xöù, aáy laø Voâ sôû höõu xöù thieân. Goïi ñoù laø truï xöù thöù baûy cuûa thöùc. “Theá naøo laø coù hai xöù? Chuùng sanh höõu saéc khoâng coù töôûng, khoâng coù thoï, aáy laø Voâ töôûng thieân. Goïi ñoù laø xöù thöù nhaát. “Laïi nöõa, naøy A-nan, chuùng sanh voâ saéc vöôït qua taát caû Voâ sôû höõu xöù, vaøo Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, thaønh töïu an truï Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, aáy laø Phi höõu töôûng phi voâ töôûng thieân. Goïi ñoù laø xöù thöù hai25. “A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù nhaát cuûa thöùc, chuùng sanh höõu saéc vôùi caùc chuûng loaïi thaân, vôùi caùc chuûng loaïi töôûng, laø loaøi ngöôøi vaø loaøi trôøi coõi Duïc; neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät truï xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï taäp khôûi cuûa truï xöù cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, vò ngoït, tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, thì naøy A-nan, Tyø-kheo kia coù theå vui

thích nôi truï xöù cuûa thöùc aáy, keá tröôùc vaø truï nôi truï xöù aáy cuûa thöùc chaêng?" "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù hai cuûa thöùc, chuùng sanh höõu saéc vôùi caùc chuûng loaïi thaân nhöng moät chuûng loaïi töôûng, laø Phaïm thieân sô sanh khoâng yeåu thoï; neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät truï xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï taäp khôûi cuûa truï xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, bieát vò ngoït, bieát tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, thì naøy A-nan, Tyø-kheo aáy coù theå hoan laïc nôi truï xöù kia cuûa thöùc, keá tröôùc vaø truï nôi truï xöù kia cuûa thöùc chaêng? "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù ba cuûa thöùc, chuùng sanh höõu saéc vôùi moät loaïi thaân nhöng nhieàu chuûng loaïi töôûng, aáy laø Hoaûng duïc thieân. Neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät truï xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, bieát vò ngoït, bieát tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, thì naøy A-nan, Tyø-kheo aáy coù theå hoan laïc nôi truï xöù kia cuûa thöùc, keá tröôùc vaø truï nôi truï xöù kia cuûa thöùc chaêng? "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù tö cuûa thöùc, chuùng sanh höõu saéc vôùi moät loaïi thaân, vôùi moät loaïi töôûng, aáy laø Bieán tònh thieân. Neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät truï xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, bieát vò ngoït, bieát tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, thì naøy A-nan, Tyø-kheo aáy coù theå hoan laïc nôi truï xöù kia cuûa thöùc, keá tröôùc vaø truï nôi truï xöù kia cuûa thöùc chaêng? "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù naêm cuûa thöùc, chuùng sanh voâ saéc, vöôït qua taát caû saéc töôûng, dieät tröø höõu ñoái töôûng, khoâng tö duy caùc loaïi töôûng, vaøo voâ löôïng khoâng xöù, thaønh töïu an truï voâ löôïng khoâng xöù, aáy laø Voâ löôïng khoâng xöù thieân. Neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät truï xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, bieát vò ngoït, bieát tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, naøy A- nan, vò Tyø-kheo aáy coù theå hoan laïc nôi truï xöù kia cuûa thöùc, keá tröôùc vaø truï nôi truï xöù kia cuûa thöùc chaêng? "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù saùu cuûa thöùc, chuùng sanh voâ saéc vöôït taát caû voâ löôïng khoâng xöù, vaøo voâ löôïng thöùc xöù, thaønh töïu an truï voâ löôïng thöùc xöù, aáy laø Voâ löôïng thöùc xöù thieân. Neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät truï xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, bieát vò ngoït, bieát tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, thì naøy A-nan, Tyø-kheo aáy coù theå an laïc nôi truï xöù kia cuûa thöùc, keá tröôùc vaø truï nôi truï xöù kia cuûa thöùc chaêng? "Baïch Theá Toân, khoâng".

25. Voâ töôûng thieân vaø Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù thieân, khoâng ñöôïc goïi laø truï xöù cuûa thöùc vì hai nôi naøy thöùc khoâng hieän khôûi.

"A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù baûy cuûa thöùc, chuùng sanh voâ saéc vöôït qua taát caû voâ löôïng thöùc töôûng, vaøo Voâ sôû höõu xöù, thaønh töïu an truï Voâ sôû höõu xöù, aáy laø Voâ sôû höõu xöù thieân. Neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät truï xöù cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, bieát vò ngoït, bieát tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, thì naøy A-nan, vò Tyø-kheo aáy coù theå hoan laïc nôi truï xöù kia cuûa thöùc, keá tröôùc vaø truï nôi truï xöù kia cuûa thöùc chaêng?" "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù nhaát, chuùng sanh höõu saéc khoâng coù töôûng, khoâng coù thoï, aáy laø Voâ töôûng thieân. Neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät truï xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, bieát vò ngoït, bieát tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, thì naøy A-nan,

Tyø-kheo aáy coù theå hoan laïc nôi truï xöù kia cuûa thöùc, keá tröôùc vaø truï nôi truï xöù kia cuûa thöùc chaêng?" "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, ñoái vôùi truï xöù thöù hai cuûa thöùc, chuùng sanh voâ saéc, vöôït qua taát caû Voâ sôû höõu xöù, vaøo Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, thaønh töïu an truï Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, aáy laø Phi höõu töôûng phi voâ töôûng thieân. Neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät xöù aáy cuûa thöùc, bieát söï dieät taän, bieát vò ngoït, bieát tai hoaïn, bieát xuaát yeáu, thì naøy A-nan, Tyø-kheo aáy coù theå hoan laïc nôi xöù kia cuûa thöùc, keá tröôùc vaø truï nôi xöù kia cuûa thöùc chaêng? "Baïch Theá Toân, khoâng". "A-nan, neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät baûy truï xöù cuûa thöùc vaø hai xöù kia, taâm khoâng nhieãm tröôùc, ñöôïc giaûi thoaùt thì goïi laø Tyø-kheo A-la-haùn danh tueä giaûi thoaùt. "Laïi nöõa, naøy A-nan, coù taùm giaûi thoaùt. "Nhöõng gì laø taùm?" "Saéc quaùn saéc, ñoù laø giaûi thoaùt thöù nhaát. "Laïi nöõa, beân trong khoâng saéc töôûng, beân ngoaøi quaùn saéc, ñoù laø giaûi thoaùt thöù hai. "Laïi nöõa, vôùi tònh giaûi thoaùt, töï thaân chöùng ngoä, thaønh töïu an truï, ñoù laø giaûi thoaùt thöù ba. "Laïi nöõa, vöôït qua taát caû saéc töôûng, dieät tröø höõu ñoái töôûng, khoâng tö duy caùc loaïi töôûng, vaøo voâ löôïng khoâng xöù, thaønh töïu an truï voâ löôïng khoâng xöù, ñoù laø giaûi thoaùt thöù tö. "Laïi nöõa, vöôït qua taát caû voâ löôïng khoâng xöù, vaøo voâ löôïng thöùc xöù, thaønh töïu an truï voâ löôïng thöùc xöù, ñoù laø giaûi thoaùt thöù naêm. "Laïi nöõa, vöôït qua taát caû voâ löôïng thöùc xöù, vaøo Voâ sôû höõu xöù, thaønh töïu an truï Voâ sôû höõu xöù, ñoù laø giaûi thoaùt thöù saùu. "Laïi nöõa, vöôït qua taát caû Voâ sôû höõu xöù, vaøo Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, thaønh töïu an truï Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, ñoù laø giaûi thoaùt thöù baûy. "Laïi nöõa, vöôït qua taát caû Phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, töôûng thoï dieät giaûi thoaùt, töï thaân chöùng ngoä, thaønh töïu an truï, ñoù laø giaûi thoaùt thöù taùm. "A-nan, neáu coù Tyø-kheo bieát nhö thaät veà baûy truï xöù cuûa thöùc vaø hai xöù kia, taâm khoâng nhieãm tröôùc, ñöôïc giaûi thoaùt, thaønh töïu an truï vaø vôùi taùm giaûi thoaùt naøy, thuaän vaø nghòch maø töï thaân chöùng ngoä, thaønh töïu an truï vaø cuõng do tueä quaùn maø dieät taän caùc laäu, thì ñoù laø Tyø-kheo A-la-haùn, ñöôïc goïi Caâu giaûi thoaùt26." Phaät thuyeát nhö vaäy. Toân giaû A-nan vaø caùc Tyø-kheo sau khi nghe Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

26. Xem cht.11, kinh soá 195.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.